

Előfizetési díj:

Egészévre 4 ft., Félévre 2 ft., Negyedévre 1 ft.

Hirdetmények:

3 hasábos petsor egyszer 9 kr., többszöri hirdetésnél 7 kr., Bélyegdíj 30 kr.

Nyilttér petsora 12 kr.

ZALAMEGYE

társadalmi, közművelődési és gazdasági hetilap.

A lap

szellemi és anyagi részét illető közlemények a szerkesztőséghez küldendők.

Bérmentetlen leveleket csak ismert kezektől fogadunk el.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

A „Zalamegyei gazdasági egyesület“ és a „Zalaegerszegi ügyvédi kamara“ hivatalos közlönye.
Megjelenik minden vasárnap.

Választás előtt.

Zalamegye tisztújító kérdése immár foglalkoztatja nemcsak a közönséget, hanem provinciális sajtónkat is.

Igen helyes, hogy ez így történik, mert nagyon sokan vannak, kik akár közönyös voltak miatt, akár pedig egyéb elfoglaltatásuk következtében a közügyekkel törődni nem igen szoktak.

Ez pedig nincs rendén, károsan hat a megye beléletére, károsan végződik egyesekre nézve is.

A „Zala“ vette fél legelsőbben a keztyűt, a „Zalai Közlöny“ pedig harmoniát irt hozzá. *)

A N.-Kanizsán megjelenő lapok tehát csak kötelességüket teljesítették és szent feladatuknak feleltek meg az eszmék pengetése által, míg ha az ily életbe vágó dolgokról sem a hivatva levő sajtó, sem azok nem beszélnek, kik vezérszereplésre alkalmasak, úgy közelítünk adjuk fel, s ne tekintünk magunkat többé tényezőkné, hanem nyugodjunk meg azon egyszerű tudatunkban, hogy élünk, sőt hogy csak tespedünk.

Midőn még a megyék virágzó korukat éltek Magyarországon, a közgyűlések teremtették és kiképezték a tehetséges szónokokat, kik a viták élére állva támogatták, sokszor vezették is a közjóért buzgó pártokat.

A megyei gyűlések voltak azok, hol az ifjúság látta s hallotta, miként kell a nép javáért küzdeni, itt szerezték aztán maguknak meg a gyakorlatot úgy a szónoklat gyönyörű mezején, mint az ismereteket is a kormányzat göröngyös utain.

A népek ezen helyek szolgáltak alkalmat arra, hogy az ifju erőket, kik a mindennapiság szűk és parányi köréből kiemelkedtek, felismerje s bennök bizalmat helyezve, közülök azokat, kik hivatottabbak voltak, nem kortes fogásokkal, nem erőszakoskodásokkal, hanem valódi érdemeikre való tekintetből állította azon kitünő polcokra, melyeken annyi bölcseséggel tudták meggyőzőket kormányozni, s népiük érdekeit képviselni.

Ily megyei gyűlések mutatták meg Zalának Deákját, Biharnak Beöthyét, s mondhatom min-

*) Lapunk október hó 14-én megjelent számában „Restauratio“ címmel szintén foglalkozott már általánosabban e kérdéssel. Szerk.

„Zalamegye“ tárcája.

Pletykázás a hírlapírókról

— Tárcávaléval datum nélkül. —

— De kényelmes dolog vendégnek lenni! — So-hajt fel Kató néni.

— De kényelmes dolog „nagyérdemű közönségnek“ lenni! — So-hajt fel a néhai szerkesztő.

Es mindakét sóhaj indokolt.

Legkivált a szerkesztőviselt úr. Mert hogy „úr“ a szó legkérelhetetlenebb értelmében, az nem szorul lemmatikus bizonyításra.

Egy szerkesztőnek hevesebben udvarolnak az „illetők“, mint a legmakrancosabb hajadonnak. Előkelő celebritások, az „illetékes körök“, a félreismert lángész, a jótékonyacélú bálók fiúrtősejű rendezősege, az zöld ágra nem vergődhet művész, az utcai lámpák számát gyarapítani nem hajlandó városi magistratus, a „rendőr sehol sem volt“-féle rágalmakat kiállani képtelen rendőrségi tisztviselő, s mit tudom én, még ki és kik hajhászák „hathatós álláspontját“ az igazság érdekében.

A szerkesztő nagyhatalom.

De valamint általánosabban elfogadott nézet, hogy a viharok rendszeren kelet felé tartanak: akképen végtelen sok ellenkező szél botlik a szerkesztő vitorláiba.

— *Allunk* elébe! (Persze, miként az uralkodó, ép úgy a szerkesztő is többszámú első személy. Hisz nagyhatalom!)

Más ember fia kényelmesen megkérőzdi gondolatban amit végezni akar; a szegény szerkesztő azonban a legkényesebb „közlemény“ fölött is kénytelen sommás uton napirendre térni, mert hisz kell a „kéz-

den megyének azon vezéresíllagát, ki után haladva, soha sem volt okuk arra, hogy a választásoknál mellékes érdekek által magukat eltántoritani engedjék.

Mai megyei gyűléseink csak árnyai a régieknek; a vezértértek nagyrészen kidőltek, vagy hanyatlóban vannak, s ifjainkat a közügyek élire esaládi befolyások, vagy más érdekek előrére erőszakolja fél.

A megyék hatalma ugyanis erősen meglesz nyirbálva, s naponkint észrevehetőleg látjuk és tapasztaljuk azoknak hanyatlását működéssük terén is, mert nem viseltetünk hozzájuk valódi érdekekkel, olyannal ugyanis, mely nem saját éniük kizárólagos javára, hanem a megye jólétének hű megőrzése mellett a közös haza felvirágzására is céloztatnék.

A megyék kormányzata betöltetik ugyan férfiakkal, nincs hiány az egyes hivatalokra pályázókban, ámde a választók legtöbbször kenyeret ígérnek adni szavazatok által, s nem a valódi érdemet jutalmazják meg az ügyesen össze szedegetett szavazatok többsége folytán.

Ha így sülyedünk alább minden választásra. — úgy kevés idő kell már arra, hogy megérjük, midőn azt fogja mondani az egyszerű, de hozzáférhetlen szavazó, hogy minek is oda menni a választásokra, hiszen a választások eredménye ugyanis a családi összeköttetésekben találja megoldását.

Es igaz van annak, a ki így fog gondolkodni, mert hiszen egyik sem saját akarata, hanem a kezébe nyomott s már kész névsor beadása mellett segíti legtöbbször elő azok megválasztását, kiket sem személyökben, sem hírók, sem tudományukban nem ismernek és sokszor megtörténik velök, hogy midőn haza felé mennek, s valaki azon kérdést tenné hozzájuk, hogy ki lett az alispán vagy szolgabíró? — szegény szemre nem tudnak megmondani nevét sem, mert hiszen azt nem is hallották, csak eszköz gyanánt működtek közre ők is a többiekkel, — azaz oda adták a cédulát, a mit kezökbe nyomtak.

No de választáson volt az ily szavazó is, csak hogy nem nagy köszönet volt eljárásában a megye életére, de azért mégis csak választott, hanem maga is felsóhajtott rája.

irat. Persze, innen van, hogy a kellőleg nem informált szerkesztőnek a „jobbán értesültek“ táborá neki ront mindentéle tonusból. — Szitkozódik, rágalmaz, kisebbit, sőt nem ritkán „elégítelt“ emleget, sőt vesz is; és úgy megdinstllajdinátozza, *) hogy arról koldul hat halálos holtáig.

Tessék aztán „népszerű“ embernek lenni! Valamelyik demokrata historikus azt mondja, hogy az uralkodók aktor születnek, mikor a trónt elfoglalják; erre az állításra e helyen nincs véleményünk, (igenis: *ünk* és százszor *ünk*!) tehát e helyen nincs véleményünk, hanem hogy a szerkesztő akkor születik, mikor a tró... hohó! — mikor a bureaut elfoglalja: az már historiai factum.

Non nascitur, sed fit. Nem fölösleges kérdés, hogy hát miképen praeparálódik **) a szerkesztő?

Hirdetmény. Közírré tétetik, hogy aki az itt föltett kérdésre egy tonél kisebb terjedelmű papíron is képes kimerítő feleletet adni: a „Vaspöri Híradó“ politikai napilap dolgozóitársai részéről egy füles bagoly szárnyával készült kalamassal fog megjutalmaztatni.

(A füles bagoly — tetszik tudni egy madár: a philosophusok madara! — Mondaná Lazsák Zsuzsa nagysám az „Igmándi kispap“-ban. Irta Csiky Gergely L. u. o.)

Tisztelet adassék a szerkesztőnek! Ó (vagy ők) a nemzet névtelen napszámosa és ai. Vezérezikket is ír, aztán még sem publikálja a nevét. Igaz, hogy ott van minden egyes szám végén, hogy: „Felelős szerkesztő X. Y.“ S ez annyit tesz, hogy a lap minden egyes cikke és „töltelke“ az ő neve alatt (inkább fölött) jelenik meg. O a drámahős, a többi csak mellékszereplő.

*) Be fura egy szó! Hm. — Sz e d ő.
**) No! — Tisztelem a Garamvölgyi úr tollát. — Sz e d ő.

Megvagyok győződve róla, hogy minden megyében és így Zalában is vannak még azon kimagasló alakokból, kik a kornak ezen romboló hatását ismerik és átérzik; de épen azért, mert ilyenek is vannak, még nem szabad kétségbe esniük a küszöbön levő választások eredménye felől, mert ezen férfiak őrszettel fogják kísérni az ügyek menetét, s befolyásuk minden súlyát mérlegbe vetik, hogy csak az győzzön a választásoknál, a mi jobb.

Közel a választás, közel lehet tehát a veszély is, melyet a kiesnyes indokok állíthatnak elő, ha jelesebbjeink a cselekvés mezején örködni nem fognak.

Dr. Fárnek László.

A megyei tanszermuseum ügye.

Az 1881. évben Budapesten tartott első országos tanító-testületi képvisleti közgyűlés munka programjába felvéve a megyei tanszermuseumok kérdését és határozattá emelte, hogy minden megye területén a tanító-egyletek közreműködése mellett tanszermuseum szerveztessék. — A képvisleti közgyűlés ezen határozatát a vallás- és közoktatásügyi miniszterium jóváhagyta.

Az e tárgyban hozott határozat alapján egyes megyék tantestületei, belátva az eszme üdvös és célirányos voltát, a tanszermuseum szervezéséhez hozzá fogtak.

Megyénk hivatalos tantestülete a f. évi aug. hó 28-án Balaton-Füreden tartott közgyűlésén hozott határozatával kimondotta, hogy a megyében tanszermuseumot fog felállítani a megye székhelyén Zala-Egerszegen és az ügy kivételét, a museum szervezését és vezetését a zala-egerszegi tanítói járáskör választmányára bizta.

A zala-egerszegi tanítói járáskör választmánya lelkes örömmel karolta fel ez ügyet, a tanszermuseumi bizottságot megalakította és tagjaivá Balassa Benő, Bódy József, Csizsár Pál, Faller József, gr. Festetics Benő, Krób Pál, Mendly Károly, Paukovich György, Réfy Laura, Schmidt József, Udvardy Ignác és Udvardy Vince választmányi tagokat megválasztotta; egyuttal az első országos tanító-testületi közgyűlésen a m.

Egy szellemes hírlapíró a lapot épülethez hasonlítja, a melynek építészé a szerkesztő, szobrásza a tárcáíró, *) pallérjai a rovatvezetők.

Láttam már eleven szerkesztőt, aki a reporter-ségen kezdte, hanem azt állítja, hogy arra a „pályára“ sem készült komolyan.

Hja! bizony a szegény reporternek több péntekje van, mint vasárnapja. — Feladatának nagyságától áthatva be kell tolokodnia a „nyilvánosság“ mozgalmába, és „megbízható forrásból“, „jól értesült“ körökből, „kétségtelen információk alapján“ lóhalálban tudósítani a lapot minden momentumról, a mi „közérdekű.“

S mindezt kijár neki a „tiszteletpéldány“ is.

Különbön egy telivér reporter igényei minimálisak. Nyolc lapot tudósít ugyanazon dologról, s mind a nyolc más és más hangú és terjedelmű. Már ahogy azt a lap „irányá“, „kerete“ stbf. körülmények kívánják, — neveléses fültételek mellett.

— De ez már kétkulacsosság! kiált fel valaki.

— Bocsanat! édes valaki barátom, téved, mert ez — nyolczkulacsosság... Mindenesetre ügyesség, — több: művészet kell ahhoz, hogy valaki így ragyogtassa pennáját. A „nagyérdemű közönség“ persze erről mit sem tud. Tán nem is hiszi.

Színházba, hangversenybe, ünnepekre a reporternek, „tiszteletjegy“ dukál. Ilyenkor éri leginkább személyének fontos mivoltát. Csak úgy foghegyen beszél a színiigazgatóval, a primadonnáknak neki udvarolnak, s nem ő azoknak; innen van, hogy végre egészen elkényesedik. A hangversenyek sikere tőle függ. A képviselő népszerűségét ő hordja a tolla hegyén stb.

Potentes potenter agunt.

*) Bizony Garamvölgyi úr is jobban t uné, ha kapuszobrokat faragna tárcák helyett! — Sz e d ő.

tanszermuseum tárgyában hozott határozatok alapján részletes szabályzatot dolgozott ki.

E szabályzatot egész terjedelmében közölni annyival is inkább szükségesnek tartottuk, hogy megyénk közönsége ezen, a megyei kulturális érdekeket oly közelről érintő ügyről teljes tájékozást szerezhessen.

A tanszermuseum — mint ama szabályzatból kiderül — felöleli a multat, a mennyiben a mult oktatásügyére vonatkozó tanszereket és taneszközöket egybegyűjti, hogy részben képet alkothassunk magunknak megyénk tanügyének multjáról; lázas tevékenységgel gyűjti egybe a jelenben használatban lévő, a tanítás sikerét biztosító tanszereket, hogy egy minta intézet képet megvalósítsa láthatassuk magunk előtt; a meglévő taneszközök szigorú és tárgyilagos bírálata alapján módot nyújt alkalmasabb, a célnak megfelelőbb eszközök létesítésére. Szóval megyénk tanügyi fejlődésének hí tükre lesz az mindenkor.

Az emberiség lassankint belátja, hogy a nemzetek egyik legfontosabb, legfeltékenyebb kincse a tanügy. Ez azon lévmérő, melynek alapján egyes nemzetek műveltségére biztos következtetést vonhatunk. — A ki pedig a tanszermuseum célját figyelembe veszi, önkénytelenül is azon gondolatra fog jönni, hogy ez egyik leghathatóbb eszköz a megye tanügyének fejlesztésére, a tanügy terén az összhangzatos működés megtestesítésére.

Ilykép ezen ügy nem kizárólag a tanügy terén működők ügye, hanem közös érdeke ez a megye minden egyes lakosának, kinek szívében fekszik megyéjének anyagi és szellemi felvirágozása.

De van-e köztünk egy is, a kit megyéje nem érdekelné? Hisz mily büszke öntudattal emlegetjük a mult jelesét, kiket Zalamegye szült! Nemde hevesebben liktet szívének, valahányszor a haza egy-egy oszlopa emelkedik ki körünkből!

Miért ne lelkesülnénk hát a megyei tanszermuseumért, mely hivatva van első sorban megyénk nevelésügyére új lendületet adni. —

Zalamegye lelkes közönségéhez intézzük ép ez okból szerény sorainkat. Ama közönséghez, mely minden szép-, nemes- és jóért tudott lelkesülni a multban, mely ugyanezekért melegen érez a jelenben is. Ama közönséghez, mely anyagi támogatását mindenkor készséggel meghozza minden üdvös eszme kivételéhez, s azokat legtöbbször áldozatkészségével megtestesíti!

Karolják fel készséggel a megyei tanszermuseum ügyét! Bátran és habozás nélkül elmondhatjuk, hogy ha volt valaha ügy, mely méltó volt lelkesülésükre, úgy kétségkívül ez az. Ne riaszson vissza bennünket a gondolat, hogy mily lassú és fárasztó munka árán, mennyi áldozattal valósíthatjuk meg tervünket, hanem igyekezzék kiki egy-egy porszemmel hozzájárulni az új épülethez és nem lesz messze az idő, midőn tapasztalni fogjuk annak áldásdús hatását!

A zalamegyei tanszermuseumi bizottság szabályzata.

1. §. A zalamegyei ált. tanítói testület 1883. aug. 28-án Balatonfüreden tartott közgyűlésén hozott határozatával kimondván, hogy Zala Egerszegen — mint a

Mélyen megvan róla győződve, hogy a sajtó — sujtó, amikor erre is szükség van.

Ha „küldetése“ van messze vidékekre, teszem fel: a harctérre, (haj, mert az is megcsik) akkor előveszi Budecker utikalauzát, s a la turista „felpakol.“ s „féljegy“ utazik. — General Szakramentovics szívére köti, hogy mindig szem előtt tartsa a hadsereg reputációját, s a közvéleményt „kellő módon“ informálja a hadmozdulatokról. — S ha történetesen, pl. kém gyanúval vagy helyett jut ferde helyzetbe, teszem elfogják s jól meghúzzák: ekkor elkezd szórni tudósításainak pusztító shrapneljeit az „ügyetlen“ őrzőkatokra, melyek nem adnak semmit az ő útveleire s győzelemről győzelemre vezet a másik harcoló fél csapatát. — Innen származik aztán, hogy a hadi tudósítások sokszor merőben ellenkezőnek a „hivatalos“ jelentésekkel.

Van a reportereknek egy faja, mely a kényesebb missiókra nem is volna elég alkalmas; ezeket „ujdon-dász“ új szóval illetik. Mert jóllehet a reporter, újdondász, levelező, tudósító lényegében egy, mégis mindenik más és más címet visel.

In ultima analysi mind „hírlapíró.“ A prókátorságon kívül talán egy mesterséghez sem értenek többen, mint a hírlapíráshoz. De valamint a prókátorok közt is nagyon sok a „fogadatlan“: azonképen a hírlapírók között is „sokan vannak a hivattottak, de kevesen a választottak.“ a mint ez is hitelesen a bibliában meg vagyón írva.

A hírlapokat, csak úgy, mint minden „termést“ elemi csapások is érhetik. Legnagyobb ezek között az a fatális „résztvéletlenség“, mely a „nagyérdemű közönség“ megsemmisítő közönyéből származik. Kisebb ennél az esetleges subventio elvesztése; mert ha — tán épen azon okból, amely miatt a subventiót tőle „megvonták“ — a praenumeransok száma növekvőben van: akkor

megye székhelyén tanszermuseumot állít fel, ennek szervezésével és igazgatásával a zala-egerszegi járáskör tanító testület választmányát bízta meg.

2. §. A választmány saját kebeléből választ egy 12 tagú bizottságot a tanszermuseum szervezésére s igazgatására, de e bizottság csak a választmányának Zala Egerszegen lakó tagjai közül választható. A választás három évre szól.

3. §. A tanszermuseum kiterjeszti figyelmét a népoktatás körébe tartozó összes intézetekre; nevezetesen: gyermekkertek, óvodák, elemi, felső nép s polgári, kereskedelmi, gazdasági s ipariskolákra és tanító képezdélre, nemkülönb a házioktatás és nevelésre, úgyszintén a háziüparra; de különös figyelmet fordít a zalamegyei népoktatási intézetekre.

4. §. A tanszertárlat célja:

a) felölelni mindazon tanszereket és eszközöket, melyek egyrészt a jelenben használatban, másrészt a mult idő nevelés és oktatás ügyére vonatkoznak.

b) Alkalmat nyújtani az iskolafentartóknak és a nagyközönségnek a helyes tanszerek s taneszközök megismerésére.

c) Megismertetni a tanítás és neveléssel foglalkozóknak mindazon tanszereket és taneszközöket, melyek a tancél elérésére üdvösen hatnak.

d) A megye tanítás s nevelés ügye fejlődésének, valamint művelési állapotának feltüntetése.

5. §. Céljának elérésére:

1. Gyűjtéseket eszközöl a mult idők taneszközöi s mindazon tárgyak köréből, melyek a tanítás s nevelésre vonatkoznak.

2. Vásárlások által a célnak megfelelő tárgyakat beszerzi.

3. A birtokában lévő taneszközöket és szereket alapos bírálat alá veszi, bekívánva az ezeket használó tanítók véleményét is; a célszerűeknek találatokat ajánlja, az újakat ismerteti, különös figyelmet fordít olyan taneszközökre, melyek a tanítók által is elkészíthetők, ismertetvén egyúttal azok elkészítési módját.

4. Összeállítja a törvény s az óhajtott siker követhetőségén teljesen megfelelő iskola tanszereit s tanszereként — nem tévesztve szem elől a helyi s anyagi körülményeket.

5. Elkészíti az iskolai, ifjúsági, nép- s tanítói szak-könyvtárak felállításához beszerzendő könyvek névsorát rövid megjegyzéssel — ismertetve tárgyukat, irányukat, hasznavehetőségét és árakat.

6. Az iskolák állapotának megismertetésére beszerzi az évi isk. jelentéseket, értesítőket, próbairatokat s rajzokat stb.

7. Beszerzi az iskolákban tanított s készült házi s nő iparicikkeket, vagy legalább kiállításokat rendez belőlük.

8. Összeállítja a megye területén előforduló terményeknek teljes gyűjteményét — feltüntetve ügy fejlődésük, mint feldolgozásuk egyes phásisait.

9. Gyűjteményt állít össze a megye területén található állat, növény s ásványokról.

10. Elkészíti a megye részletes térképét, megírja földrajzát, feldolgoztatja történetéből a nevezetesebb eseményeket — főszólyt fektetve az iskolai használatra és könyvtárra.

11. A tulajdonjog fentartása mellett elfogad megőrzés s kiállítás végett minden érdekes s hasznos tanszert és eszközt, úgyszintén házi s iparicikkeket, ha az az iskolára vonatkozással bír.

12. A megyei lakosságra vonatkozó statisztikai adatokat egybegyűjti s megőrzi, különös tekintettel levén a művelődési viszonyokra.

13. A megye tanügyére vonatkozó történeti adatokat összegyűjti.

14. Felhasználja a társadalom s tanügyi körökben nyilvánuló alkalmakat a tanszermuseum körébe eső eszmék népszerűsítésére.

15. Intézkedik, hogy a tanszertárlat megtekintése esetleg egyes darabjainak tanulmányozása a tanfériak s tanügybarátoknak lehetővé tétessék.

16. Krónikát vezet Zalamegye tanügyi s művelődési viszonyairól.

17. Elfogad történelmi s műemlékeket is.

még könnyen kiheveri a hírlapi calamitást. Legkisebb baj pedig a journalistikában az a nem ritka „tünet“, hogyha gyenge „munkatársak“ csoportosulnak a lap köré.

Ilyenkor kész a kifogások hangzatos frázisokkal jól megtöltött Krupp-ágyúja. (de jó volna itt amúgy régiesen „ágyúnak nevezni“) melyet a legelső támadónak úgy a szeme közé sűtnek, hogy a többi már előre leteszi a fegyv. . . azaz tollat. (Nem czélszerű mindenkor az a költöseskedő beszéd.) A harc nem szűnik meg, de csak vádaktól áll. Hisz ez is fegyver, már t. i. az emberek nyelve, csakhogy ezt nem szokás „letenni“, — quod erat demonstrandum! — Tehát ilyenkor kész a méntség: „Lapunk illető rovataiban mindenkor készséggel engedünk tért a kezdő, vagy fiatal tehetségek erőgyakorlatainak is . . .“ stb. stb.

Hát ennyi ösztönesség ellenében nincs, nem szület-hetik rosakarát.

Csak egy pontban nem szokott a hírlapíró ösztön lenni. Láttam már hírlapot az „Anatherin-szajviz“ hirdetéséről; olvastam társadalmi vezéreiket, melyben hiába kerestem a legnagyobb magyar prófétái jóslatát: „Magyarország nem volt, hanem lesz!“, olvastam megyei lapot nevezetesebb sajtóhibák nélkül: de azt még hiába kérdeztem a hírlapíróktól, hogy mennyi ez idő szerint az előfizetők száma. — Erre nincs válasz a bureauban.

Vagy legfeljebb a „cserepéldány“, „ingyempéldány“ és „tiszteltélpéldányok“ mennyisége iránt kapsz némi információt.

Nagyon szívesen kívánom, hogy a praenumerált példányok száma amazoknak ezerszerese legyen!

Dixi.

Garamvölgyi.

6. §. A tanszermuseum szervezését s berendezését a bizottság eszközli, mely célból havonként legalább egy rendes nyilvános ülést tart. Szükség esetén az elnök bármikor összehívhatja, 5 tag kérelmére pedig köteles összehívni az ülést, midőn a meghívón — mely legalább 2 nappal az ülés előtt a tagok által láttamozandó — az ülés tárgyai kiteendők. A rendes ülés tárgyai a helyi lapban tételnek közzé.

7. §. A bizottság saját kebeléből választja tisztviselőit.

8. §. A bizottság tisztviselői:

elnök,
titkár,
jegyző,
pénztárnok.

9. §. A tisztviselők hatásköre:

a) Az elnök a bizottság képviselője a tanító-testület, hatóságok és harmadik személyek irányában. O hívja vagy hivatja össze az üléseket, ezeken elnököl, szavazatok egyenlősége esetében dönt. Ot illeti a rendnek fentartása és szabályainak megtartása fölött való örökös.

b) A titkár összeállítja a gyűlések tárgysorozatot s végzi az elnök utasítása szerint az előforduló levelezést.

c) A jegyző vezeti a gyűlésekről szóló jegyzőkönyvet.

d) A pénztárnok a pénzt kezeli a bizottság határozata értelmében; vezeti a számadásokat, eszközli a fizetéseket az elnök utalványai vagy az általa láttamozott nyugták alapján. A pénztár állapotáról havi kimutatásokat készít s ezt a havi üléseken bemutatja. A bizottság két tagja által havonként megvizsgálhatja a pénztárt s erről a havi üléseken írásbeli jelentést tesznek.

10. §. A tanszermuseumi bizottság az egyes járáskörök s a központ-pénztárakból kapott 5—5 frt. és egyéb jövedelmének hova fordítása felett határoz.

11. §. A tanszermuseumi bizottság köteleztetik tanszertárlati alaptöke létesítésére, még pedig oly módon, hogy a járáskörök s központ-pénztárakból kapott rendes illeteket, valamint a kiállítási belépti díjak összegén a felét mindaddig tőkésíti, míg a tőke 500 frtra emelkedik, a midőn új szabályzatot hoz az iránt, hogy az 500 forintnyi tőke kamatait ugyabb tőke nyereségei kamatoztatja-e, vagy azokat céljai valóítására fordítja-e? Kivételt tesz a járáskörök és a központ-pénztáraknak első illeménye, valamint a legelső kiállítás egész jövedelmét, melyet a bizottság céljának megfelelőleg felhasználhat. A tanszertárlati alaptöket a pénztárnok külön kezeli és arról naplót vezet.

12. §. A bizottság a tanszerek és eszközök nyilvántartására illetőleg szakszerű ismertetésére belátása szerint felkereshet oly tanfériakat, kik a bizottságnak s tanító testületnek nem tagjai. Ezeknek számát s közreműködési idejét a bizottság állapítja meg.

13. §. Az egyes tanszakok megfigyelésére és ismertetésére a bizottság szakelőadókat választ, kik e tisztségről a bizottság kívánalma szerint bármikor felmenthetők.

14. §. A szakelőadó figyelemmel kíséri a gondozására bízott szakma haladását, még pedig:

a) A tanulók kezébe adandó könyveket.

b) A tanítók számára alkalmas könyveket.

c) Az oktatás s nevelés sikerének emeléséhez üdvösen használható eszközöket.

d) Kiterjeszti figyelmét azon könyvekre, tanszerek s eszközökre, melyek a tanítás és nevelésre káros bolyást gyakorolnak.

e) Összeállítja a szakmájának irodalmát s az erre vonatkozó adatokat közli a bizottsággal.

f) A legújabb és szakmájába vágó tankönyvek, szerek és eszközökről, szóval minden mozzanatról jelentést tesz és azok ismertetéséről gondoskodik.

15. §. A szakelőadók véleményei a bizottság nyilvános ülésein hallgattatnak meg, melyen maguk is jelen lehetnek, a netáni vitatkozásban részt vehetnek, de szavazati joguk nincs. Ha a vita kimerítette a tárgyat, azt az elnök becsúntetheti, ha a tagok többsége kívánja.

16. §. A szavazás személyi ügyeket kivéve mindenkor nyilvánosan történik.

17. §. A bizottsági ülésekben történő megállapodások a sajtóban közzé tehetők, de az előadók s hozzá szólók kívánatára a nevek mellőzendők.

18. §. A bizottság a museum tárgyait tértvény vagy kellő biztosíték mellett kölcsönben adhatja, de ennek lehetőségét valamint idő tartamát ő állapítja meg.

19. §. A bizottság évenként többször is, de legalább egyszer kiállítás rendez, a mely alkalommal a birtokjog fentartása mellett átengedett tárgyakat is kiállíthatja; a körülményekhez képest határoz a felett, vajjon a kiállítás ingyenes legyen-e, avagy belépti díj szedessék-e? mely utóbbi esetben megállapítja a belépti díjat azon megjegyzéssel, hogy a zalamegyei tanítói testület rendes tagjai 10 krcálnál magasabb díjat ne fizessenek.

20. §. A jeles taneszközök s szerek megjutalmazására pályadíjakat tűz ki és azok kiosztása iránt intézkedik, e célból a szakelőadóktól javaslatokat kér s ezek fölött szótöbbséggel határoz.

21. §. A bizottsági ülésekben az előadók, ha nem tagjai a bizottságnak, csak a pályadíjak kiosztásának megállapítása, valamint a jelentéseik fölött hozandó határozatok alkalmával gyakorolhatnak szavazási jogot.

22. §. A bizottsági tagok is pályázhatnak.

23. §. A bizottság egy főkönyvet szerkeszt, melyben a birtokában lévő tárgyak szakszerint külön fejezetekben vannak felsorolva, megnevezve a tanszerek s eszközök címét, árukat; megjelensük vagy készítésük helyét és idejét, azok hasznavehetőségét igazoló jegyzőkönyvi kivonatot; feltalálójuk és kiadójuk — illetőleg eladójuk s készítőjük nevét.

24. §. A bizottság a birtokában lévő tárgyakról napló alakjában leltárt vezet.

25. §. A bizottság évenként és pedig mindig az ált. tanító testület közgyűlésén működéséről jelentést tesz a járásköri elnök útján, mely jelentés magában foglalja:

a) az elnök évi jelentését a bizottság működéséről és eredményéről;

b) a titkár jelentését a netáni személyi változásokról, a tartott gyűlések számáról, a szakelődők munkálkodásáról és a tárgyalásokra felvett és elintéztet eszközök kimutatásáról;

c) a jegyzőnek a főbb elvi határozatokra vonatkozó ismertetését;

d) a pénztárnok évi okmányolt számadását és a tanszertárlati alapítóke naplóját;

e) a leltárt;

f) a bizottság munkaprogramját és indítványait. E jelentések mindig a közgyűlés előtt bemutatandók a bizottságnak, mely azokat véglegesen megállapítja.

26. §. Jelen szabályzat mindaddig érvényben marad, míg a választmány annak módosítását a körülményekhez képest szükségesnek nem találja.

Kelt Zala-Egerszeg 1883. november 4-én.

Zaborszky Imre sk.

Paukovich György sk.

jk. jegyző.

jk. elnök.

Az új mezőgazdasági iparág.

Dr. Wágner László, a mezőgazdaságtan nyilvános tanára a kir. József-műegyetemen, fölöttébb fontos és különösen hazai viszonyainkra való tekintettel vitális érdekű új iparágat: a kukoricából való keményítő-gyártást fejtegető szakközleményét közli a „Földművelési Érdekeink” legutóbbi számában. Abból indulva ki, hogy bizonyos iparágak a mezőgazdasággal való szoros kapcsolatuk folytán az utóbbinak ugyiszólván létfeltételét képezik, a mennyiben a rossz talaj és hiányos trágyaerő által előidézett pangást csakis a mezőgazdasági iparok — szolgáltatnak — képesek az egyensúly helyreállítására — úgy elosztatni, érdekesen fejt ki, hogy mi lehet igazi mérvé annak, hogy valamely ipar tökéletesen meg felel a mezőgazdaság igényeinek. Jelesül kimutatván azt, hogy a mezőgazdaságban az állatok sikeres táplálására és a jó trágyának elég nagy mennyiségben való előállítására első sorban és kétségtelenül a fehérnyé- anyagok szolgáltatnak, ez alapon a kukoricából való keményítő gyártást állítja par excellence mezőgazdasági iparnak, miután ez szolgáltatja a létező iparok között a legtöbb fehérnyé- anyagot mint mellékterményt illetőleg hulladékot. Ezen a legújabb időben termelt ipar lényege az, hogy a tengeri keményítőtőve dolgoztatván fel, a kukoricában tartalmzott 8—15% fehérnyé változatlanul marad a mezőgazdaság céljaira és pedig nem hig moslék alakjában, hanem mint összeálló, könnyen eltartható sűrű tömeg, mely helyes arányokban keverve szalma csutkával, felaprított tengeri csutkával stb. kitiűnő takarmányt szolgáltat sertések, hizó ökrök, igás- és tejelő-marhák lovak és juhok, tehát az összes mezőgazdasági haszon és igás jószág számára. Wágner tanár úr érdekesen fejt ki, hogy észszerű alapon induló mezőgazdának mai nap elsőrangú feladata a takarmány- és trágyatermelés, mivel a mezőgazdaság legjövődelműbb ága ma a hústermelés és mert az intenzív hizalással foglalkozó gazda földbirtokának jövődelműsége ez alapon az elérhető netovábbjág emelheti, a mennyiben ez uton a piaci termények — buza stb. — termelése — a mint az Anglia példája is mutatja, rendkívül fokozható lesz, a kiterjedt állattenyésztés és hústermelés tevén lehetővé azt, hogy a trágyaerő és ezzel együtt a talaj termőképessége az elérhető tetőpontjág emelthessék. A tudós tanár úr ezen alapon pontos és érdekes számvetéssel bizonyítja be a hústermelésnek a kukoricából való keményítő gyártással kapcsolatban való nagy fontosságát és főként jövődelműségét, példában mutatva be egy kisebb (20 mm. földolgozó) kukorica-keményítő gyár mellett létesíthető hizó jövődelműsége, mely szerint a beállítható 370 darab ökrök hústermelésének értéke, azaz a hizalási üzletág jövődelműsége egy évben (300 napi üzem alatt) 23,000 frtot meghaladja, míg a hizó állatok trágyájá 120 cat. holdnak erőteljes trágyázására elégséges.

De még érdekesebb az az összehasonlítás, melyet Wágner tanár a nálunk is elterjedt buza és burgonya-keményítő gyárak valamint a tengeri-keményítő gyárak között tesz. Már az egymagában, hogy a kukorica — a cikk tudományos értékű s kétségbevonhatlan adatai szerint — háromszorosa több fehérnyét tartalmaz mint a burgonya, az utóbbit mezőgazdasági felhasználásra sokkal alkalmasabbá teszi, mihez még hozzájárul, hogy a kukorica-keményítő gyártás hulladékai (mint említve volt, a legkitiűnőbb takarmány) nagy távolságokra is szállíthatók, miután táp- és így pénzértékük, arányosítva súlyuk és térfogatukhoz, tetemesen nagy. A burgonya és kukorica keményítő gyártás közt való összehasonlítást Wágner tanár úr még azzal bővíti ki, hogy úgy a keményítő nyereség, valamint a talajnak a termelés következtében való kimerülése közt is párhuzamot von, a melyből az derül ki, hogy egyrészt a kukoricával bevetett föld hektáronként hétszer annyi fehérnyét szolgáltat mint a burgonya-termelés, maga a keményítő nyereség pedig — főként az által, hogy a burgonya-keményítő minősége tehát értéke is csekélyebb mint a kukorica-keményítőé, szintén az utóbbinak előnyére szól úgy, hogy hibást állítható, miszerint a talajnak csaknem egyenlő kimerülése mellett a kukorica mivelés 25%-ig terjedő nagyobb jövődelműsége szolgáltat, mint a burgonya mivelés.

Frappans adatok azok, melyekkel Wágner tanár a kukorica-keményítő gyártás mellékterményeinek és hulladékainak (takarmány) értékét igazolja, a melyek arról győzik meg a figyelmes olvasót, hogy ezek a hulladékok még a kicsinyben való gyártás méretei mellett is (pl. 25. mm. naponkinti földolgozás) a gyártás üzleti költségeit tökéletesen fedezik, míg a nyert illetőleg előállított keményítő értékesítése egészen tisztá haszon, azaz a cikk számvetése szerint egy 15,000 frttal berendezhető gyár bőven szolgáltat 20—40 százalék sőt még ennél nagyobb tiszta jövődelműsége is, szóval úgy áll a dolog, hogy a kukorica-keményítő gyártás — a takarmányul használható hulladék, a trágyatermelés, a husproductio és a termelési cikk értékeit mind egybevetve — oly rendkívül kedvező üzleti mérleget nyújt, minőt eddig egyetlen mezőgazdasági ipar sem szolgáltatott.

Mindezekon kívül érdekes még tudni, hogy a kukoricából való keményítő gyártást még oly gazdaságokban is sikeresen izhetni, hol a kukorica maga nem termeltek, sőt Wágner tanár említi egy németországi gyárat, mely amerikai lófogó tengeri dolgoz fel és mely a drágább nyers anyag mellett is prosperál. Ezen új iparnak a jövőre való kilátásait illetőleg megjegyezhető, hogy abban túltermelés tehát jövődelműsége nem is képzelhető, mivel eddig tulnyomólag búzából gyártván keményítő, ezen nagy piaci ára folytán értékesebb terményünk van hivatva helyettesíteni a kukorica, tehát a termelést egyszerűen a nyers anyag változtatása fogja átalakítani.

Gazdáink, kik földbirtokuk jövődelműsége emelni kívánják, az im röviden jelzett új mezőgazdasági iparágban oly tényezőre tehetnek szert, melylyel marhatartásuk jövődelműsége — olesó és kitiűnő takarmány által, továbbá a földiek termő erejének fentartására és helyreállítására szükséges gazdag trágyázást és végül a piaci termények (buza stb.) termelésének fokozását bizton elérhetik. Wágner tanár úr ez érdemben a hozzá (Budapestre, Erzsébet-tér 19.) intézendő tudakozásokra bárkinek készséggel szolgál bővebb felvilágosítással.

Helyi megyei és vegyes hírek.

A Zala-Egerszeg-Szent-Iváni helyi érdekű vasút ügyi végrehajtó bizottság — mint jó forrásból értesülünk — f. évi november hó 13-án ülést tart, minthogy a déli vasút igazgatóságától a válasz megérkezett azon megkeresésre, melyben felkérte az iránti nyilatkozatra, ha valjon hajlandó-e e szárvasutat kiépíteni? — és az előmunkálatokat szakközvegei által teljesíteni? Mi részünkről soha nem reméltük, hogy a déli vasút társasága a kiépítésre vállalkoznék, mert ha ezt tenni szándéka lett volna, bizonyára felhívás nélkül is már régen teljesíti vala; viszont hiszünk, hogy szakközvegei által a nyomjelzések, költségvetésv stb. elkészítését teljesíteni hajlandó leend — természetesen — az érdekeltség költségére. Tehát készülni kell az áldozatokra, az elszalasztott kedvező alkalmak után ez másképp nem is lehet.

Helyi bizottság szervezése az orszagos kiállítás előkészítésére. Glavina Lajos főispán úr öméltségének elnöke alatt október hó 28-án tartott a városház tanácstermében ülés a zala-egerszegi és vidéke kiállító bizottság szervezése tárgyában, mely bizottság hatásköre kiterjed a zala-egerszegi kir. törvényszék területére. Főispán úr öméltsége a gyűlést megnyitván előterjesztette, hogy főméltségű herceg Eszterházy Pál Sopron város és megye főispánja által, aki egyuttal a soproni kerületi kiállítási bizottság elnöke, felkérte Zala-Egerszeg egy helyi bizottságnak az orszagos kiállítás előkészítésére leendő szervezésére. — Felhívta ennek alapján az értekezleten megjelenteket, hogy a helyi bizottsági elnököket, valamint tagokat válasszák meg. A helyi bizottságot a megjelentek következőleg alakították meg: elnök id. Czinder István városbíró, alelnök Policzay József takarékpénztári könyvelő, jegyző Vöczköndy László város jegyző, bizottsági tagok *Zala-Egerszeg:* Nagy Károly, Páslek József, Sipos János, Goldinger János, Szekeres István, Stern Bernát, Viznovszky Ágoston, Horváth Béla, Kraxner János, Simon Ferenc, Bodó József, Fischer László, Pap Ferenc, Schöberl József, Pál Károly, Hajmágy Gyula építész, Medvéssy Gyula, Pitterman Károly. *Sümegh és vidéke részéről:* Eitner Sándor, Dörner Kajtán, Balasics Antal, Krajczár Gyula, Scharf János, Mang János. *Tapoleza részéről:* Leszner Emánuel, Kasztner N., Heimler N., Marton N. *Alsó Lendvéről:* Lenk Ödön. — A földművelés- ipar- és kereskedelem ügyi ministerium képviselője: Guttman Vilmos. A bizottság megalakulása után felolvastatt Eszterházy Pál herceg főméltségének, mint a soproni kerületi kiállítási bizottság elnökének f. évi szeptember 24-én 220 szám alatt kelt leirata, mely szerint a zala-egerszegi bizottság hatásköre csak a tulajdonképi iparra terjed ki, miért is a bizottság megalakításánál a létező ipartársulatokra, a kereskedelmi és iparkamara tagjaira figyelem fordítandó, amely követelménynek a bizottság megalakításakor elég tétetett. — E bizottság feladata egyuttal az iparosokat a kiállításban való tömeges részvételre buzdítani, a bejelentéseket elfogadni, melyekre nézve a szükséges felvilágosításokat a kerületi bizottság irodájából, a soproni kereskedelmi és iparkamara titkári hivatalától kapja meg.

Katalin bál. A zala-egerszegi szegény gyermekek karácsonyfa egylete és a zala-egerszegi iparos ifjak önképző és betegsegélyező egyesülete saját céljaik javára a Zöldfa vendéglő nagy termében november hó 25-én jótékony célú tánemulatságot rendeznek. Belépti díj 50 kr.

A zalamegye tanszermuseumi bizottság, melynek tagjait lapunk más helyén közöljük, f. hó 5-én tartotta alakuló gyűlést a polgári iskola tanácstermében. Megválasztattak Fesztettis Benó gróf elnöknek, Balassa Benó pénztárnoknak. Ugyanezen alakuló gyűlésen kimondott határozatilag, hogy a vallás- és közoktatásügyi m. kir. ministerium megkerestetik a végből, kegyeskedjék az egyetemi nyomdában államköltségen kiadott iskolai kézikönyveket, valamint tanszereket a tanszermuseum számára megküldeni. Hasonlóan megkerestetik a hazai könyvkereskedők is, hogy tanügyi kiadványaikból egy-egy példányt a tanszermuseum rendelkezésére bocsássanak. — A tanszermuseum a polgári iskolában lesz elhelyezve.

A „kincsem-sorsjáték” hivatalos sorsolási jegyzéke lapunk szerkesztőségéhez megküldetvén, a legnagyobb készséggel szolgálunk a t. olvasó közönségnek és tárgyban felvilágosítással.

Meghívó. A novai önkéntes tűzoltó csapat segélypénztárának javára 1883-ik évi november hó 18-án a nagyvendéglő termében zártkörű táncvigalmat rendez. Kezdeté 8 órakor. Belépti díj személyjegy 1 frt, családjegy 2 frt. Egyleti tagok felét fizetik. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és a „Zalamegye” című lapban

nyugtáztatnak. Szállásokról gondoskodva leend. — A t. hölgyek kéretnek egyszerű öltözetben megjelenni.

Jótékonyág. A veszprémi nagy-gymnasiumnak fő-gymnasiummá való átalakítása a megvalósulás stádiumához nagyon közel áll, a mi legfőképen az ottani kath. főpapság hazafias áldozatkészségének köszönhető. — A gymnasiumi bizottság első sorban a kath. papsághoz fordulván, hova a város polgársága teljes bizalommal és a siker biztos reményében szokott fordulni, ez alkalommal a tanügy oltárára hozott áldozat a várakozást felülmulá. A szent célra áldoztak: Kovács Zsigmond megyés püspök úr öngyémeltősága, megyénk jeles szülötte, 5000 frtot, Bezerédy Miklós prépost öméltségé 1000 frtos államkötvényt, Tarányi Ferenc 1000 frtot, Forintos István 500 frtot, Kemenes Ferenc 500 frtot, Tallián Lázár 600 frtot, Devics József 100 frtot, Vogronics Antal 200 frtot, Palotay Ferenc 300 frtot, Jánosy Ágoston 100 frtot, évenként, míg Isten életének kelvez és mig annak idejében az annak megfelelő alapot letehetem. — Kissovics József apátkanonok már előzőleg e célra adományozott 4000 frtot s így a 100 frt kamatnak megfelelő 2000 frt tőkét számításba véve, az adomány 15,300 frtot tesz ki a jelzett célra. — Az utókor hálás elismerése és köszönete fogja kísérni a derek főpapság e lelkes adományát, mely által magának kétségkívül maradandó emléket emelt!

A zala-lövői zsidóellenes zavargások f. hó 7-én ismétlődtek. Allítólag egy juhászhoz levelet küldtek pár nappal azelőtt, mely levélben 7—8 község elölvött sorolva, honnan a zsidókat ki akarják pusztítani. — Ennek alapján jelentés is tétetett a szolgabírói hivatalnál, minek folytán az éjjeli őrség megerősítése azonnal elrendeltetett. — November hó 7-én este 10—12 óra között csakugyan mintegy 25—30 ember a felismerhetetlen elkerülése végett nagyobb részt bekomozva, fűtőköcskék, fejszékkel, sőt egyesek revolverrel felfegyverkezve megjelent a zsidó temetőnél és Zala-Lövőre szándékoztak bemenni. A Palkovics-féle koresma és a Mindszent felé vezető ut mellett találkoztak a rendfentartásra kiküldött polgári őrséggel és foglár őrzéssel. — Az őrség figyelmeztette őket a szétoszlásra. A zavargók azonban mozdulatlanul maradtak, sőt újból felszólításra fenyegető állást foglaltak, a felszólításra lövéssel feleltek. — Erre a polgári őrség és a kiküldött foglárók szintén löni kezdtek s a zavargók közül kettő: Szöke Péter keményfai lakos és Szabó János budafai kocsis azonnal agyon lövettek. — A tömeg két társát véreben fekvé látva, más részt újból tüzeléssel megtámadtatva, szétoszlani kezdett. A futók közül az őrségnek sikerült négyet elfogni; az elfogottak azután több társukat megneveztek. A zavargók legnagyobb részét keményfaiak és budafaiak és pedig többnyire cselédek, részben földművelők fia. Egy volt Hászhágyról, 5—6-an pedig Vasmege Kis-Rákos községből.

A járási szolgabíró úr f. hó 8-án a vizsgálat megajtése végett azonnal a helyszínére ment, kitől a vizsgálatot szintén a Zala-Lövőre ment Somogy János törvényszéki bíró úr és Bessenyei György kir. ügyész úr átvették. A rend fentartására városunkból 26 huszár ment ki egy kapitány vezénylete alatt, kiket a f. hó 9-én este Nagy-Kaniszaról a vasuton jött egy század gyalogság, kik éjjelre városukban az ipartanműhelyben voltak elhelyezve, f. hó 10-én reggel váltott fel. — A zavargók közül elesettek boncolását november 9-én eszközölték dr. Mángin Károly megyei főorvos és dr. Kertész József körorvos urak. A vizsgálat a legnagyobb erélylyel foly. Elismerés illeti a zalalövői polgári rendőrséget, úgy a kirendelt foglárásokat, hogy bátor és erélyes fellépésével sikerült a zavargókat szétugrasztani és ezzel nagyobb szerencsétlenségnek elejét venni. Ez eset egyuttal igazolja, mennyire előrelátó volt szeretve tisztelt alispán urunk, midőn a legutóbbi megyei közgyűlésre beterjesztett jelentésében különösen hangsúlyozta annak szükségességét, hogy a községi képviselő testületek és azok végrehajtó közvegei az előjáróság a helyi bizottságnak minden körülmények közt sértetlen megóvására irányuló kötelmeik szakadatlan pontos teljesítésére a legszigorúbban kötelezessenek; mert ha velük együtt a polgárság résen áll, mint a mostani eset is igazolja, a zavargás esirájában előjtható és a személy- ügy vagyönbiztonság megóvható.

Helyettesítés. Vehoics Aladár bagodi körjegyző úr állásáról lemondván a körjegyzői állás szabályszerű betöltéséig a szolgabírói hivatal által Kummert Sándor okleveles jegyző úr által helyettesítettet.

Hymen. Bándy László úr zala-börzöncei földbirtokos f. hó 12-én vezetendő oltárhoz néhai Strausz Ferenc nagy-lengyeli földbirtokosnak leányát, Hermin kisasszonyt

A zala-szent-grothi fiataiság f. 1883. évi november hó 25-én a nagyvendéglő termében a szegény gyermekek felruházására jótékonycélú zártkörű táncvigalmat rendez. Belépti díj 60 kr. Kezdeté 8 órakor. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak s hírlapilag nyugtáztatni fognak.

Savanyú Józsi újabb gyilkossága címén egy véres gyilkosság híre járta be a lapokat a lefolyt héten. Altalában megszokjuk már, hogy a dunántúli megyékben előforduló rablások és gyilkosságok mind e rabló nevéhez fűződnek, úgy hogy maholnap minden bokorból egy-egy Savanyú tör elő. Két zalamegyei pandur és három csavargó közt f. hó 6-án lefolyt heves és véres kimeneteli összeütközésnél is Savanyú Józsi szerepeltették a nélkül, hogy ott lett volna. A véres dráma hiteles leírását a következőkben adjuk: A tapolezai esendbízott egy Olaszfaluból jött károsult juhász Köves-Kállára utasított, hogy az ottani foglárók menjenek vele elveszett birkáit keresni. A károsult juhászszal Dörner János köveskállai örvetető foglár és Csepreghy József szintén köveskállai közfoglár elmentek Dobos felé és onnan visszatérve f. hó 6-án reggel 8—9 óra között, Monostor-Apáti (nem mint a lapok írták Zala-Apáti) közelében fekvő és a veszprémi püspökség tulajdonát képező ugynevezett Kislód (és nem Kemény) pusztára is bementek, hol csak egy juhász lakás van és egy birka-akol. A juhász lakáshoz érve, a konyhában kint levő juhásznőtól kérdezték: ninesenek-e odabenn olaszfalusi emberek, mire

a nő felele: ninesenek. A foglárók semmitől sem tartva, a juhász szobájába bementek, hol meglepetésükre több ismeretlen embert láttak. Az őrzető kérdése: ki itt a gazda? a juhász bizonyos Tüzes, igazabban Németh János felelé: én vagyok. A másik ott volt embertől szintén nevét kérdezvén, az mondá: Buzás vagyok. Az őrzető ezután kérdezte Tüzes: ismeri-e Buzást? Mire a juhász felelé: nem és hogy soha sem látta. Az őrzető erre fogláróival Buzást meg akará kötöztetni, mire Buzás kijelentette, hogy őt nem kötik meg és azonnal Dornerra esett, ennek löfegyverét kiakarta esavarni, másik kezével pedig revolverét Dornér fejének irányozta. Dornér a revolvert látva, Buzás esavargó kezét meglökte s így a lövést kikerülte. A másik két esavargó (mert hárman voltak) bottal és baltával kezdtek a foglárókat ütni, miközben Csepreghi közfoglár Buzást ágyékba lötte, de mert Dornér a fején kapott seb miatt rosszul lett. Csepreghi pedig valószínű akkor, midőn Buzás esavargó a Dornerra irányzott revolverét kisütötte, ezen lövés által hónalja alatt lett találva és így mindkét pandur sebesült levén, a szobából menekültek, löfegyvereiket ott a dülködés közben a esavargók elvették s így menekülés közben revolvereikkel védtek magukat. — A meglőtt Buzás — mint a vizsgálat kiderítette — a lövés utáni percekben meghalt, a másik két esavargó pedig, kiknek egyikében Mojzer Józsi nevű esavargóra ismertek. — Dobos felé elszaladt. A esavargóknál bot és balta volt, tarisznyájukban pedig revolver. A sebesült foglárók gyógykezelés végett a tapolezai kórházba vitettek; orvosi vélemény szerint sebük nem életveszélyes. — A megugrott másik két esavargó nyomozása erőlyesen fogatna vétegetett. — A kintlő juhász a pandurok fegyvereit másnap a tapolezai szolgabíróshoz bevitte.

Névmagyarosítás. Fischer János z-egerszegi születű, jelenleg jolsvai kezelő honvédelmadnagy vezetőknévénél „Ferenzi”-re kért átváltóztatását a belügyminiszterium legközelebb engedélyezte.

Megei bizottsági tagok potváltásása. Az október hó 29-én tartott közgyűlés által november hó 8-ára kitűzött potváltásokról ez ideig a következő eredményt közölhetjük: bizottsági tagokká megválasztottak a tapolezai választó kerületben: Mojzer Ferenc, Gidró László, és Gábor János; a dobrónai választó kerületben: Szegő István és Ivánics György; a pákai választó kerületben: dr. Arvay István; az alsó vidoveci választó kerületben Mesztrics Gábor; a podhurenai vál. kerületben: Vranesics Károly, Tivadar Ferenc, Grahovecz András, Zakál Heinrich; a hodosáni vál. kerületben: Csesznák Sándor és Tivadar Ferenc urak. — A nemesapáti vál. kerületben a választás nem ejtetett meg, mert a választási elnök nem jelent meg, sem az iratok átküldésével helyettesről nem gondoskodott s így főleg a csoportosított községekből nagy számmal egybegyűlt választók déltájban eredmény nélkül kénytelenítettek távozni.

A „sós-percek” címe alatt lapunk előző számának hírvonatában közöltük nézve a következő sorokat vettük: Tekintetes szerkesztő úr! Beesés lapjának f. hó 4-én kelt 44 számában „a sós-percek” cím alatt egy közleményt olvastam. Bárkitől származott is az, én mint szakember csak hálával tartozom az illetőnek, mert a közleményből azt veszem ki, hogy az egészségre és tisztaságra sokat ad. — Egyérték vele teljesen, hogy a percesz gyermekek igen tisztátalanok, az eladás végett reájuk bízott süteménnyel sok illetlenséget követnek el; mert számtalanszor volt alkalmam látni, hogy a gyermekek, legtöbbször a sáros utcában összejönnek, egymást ingerlik, a percartó botokkal egymást ütik, sőt egészen egyik a másik percart sárba dobja, azután úgy szedik fel. Emelést is tettem már orvosoknak is e részben, hogy a közegészségügyvel nem egyeztetették meg a percesz gyermekek e piszkossága, de azon időben ama feleletet kaptam, hogy nincs közegészségügyi bizottság. En 20 év óta vagyok sőtömester és soha sem tartottam ép a fentebb említették miatt percesz gyermekeket. Egyszer megkísértettem és egy fiatal sőtömestert tisztán feltöltözve és a perceket tiszta kosárba helyezve szétküldöttem, de a piszkos gyerekek őt kigunyolták és annyira üldözték, hogy végre fel kellett hagynom a szétküldéssel. A mi azon megjegyzést illeti, hogy a gyermekek egy közös helyen árulják a perceket, avval nem érhetek egyet, mert a gyermekek valamint az után ha összejönnek, egymást folyton ingerlik, úgy a helyiségben felügyelet nélkül levén, nem fogják magukat vissza tartani. Szerény véleményem az, hogy minden sőtömesterek megvannak a maga áruló helyei és általában minden percek-elvő legszívesebben küldhet a sőtömesterekhez, és biztosíthatom a nagyérdemű közönséget, hogy azoknál csak tiszta és izletes sütemény lesz kiszolgáltatva. — Kiváló tisztelettel Eisenstädter Zsigmond sőtömester.

Tolvajlás. f. hó 1-én Rózsás György gellénházi lakós istállójából egy pár ló egy csikóval együtt ismeretlen tettesek által eltolvajoltatott. — F. hó 4-én éjjel pedig Bak-Tüztűz községben négy darab szarvasmarha szinte lopás által eltulajdonítottat.

Megtalalta, a mit keresett. Hegedűs Antal császi lakós földműves öngyilkosság megkísértése által többször ijedelmet okozott már övének, de idejében tetten kaptván annak végrehajtásában megakadályoztatott. A mult heten azonban már meg volt halva, mire észre vették, hogy a szoba gerendáján függ. A szerencsétlen embert mértéketlen borítal s abból származott rendetlen élet vitte a számandó tett elkövetésére.

Tűz volt városunkban f. hó 4-én reggel 4 óra tájban. A temető és új utca sarkán lévő szalmatejtű ház leégett. A gyorsan érkezett segély folytán sikerült a közvetlen szomszédságban lévő házakat megmenteni s a tűz tova terjedését megakadályozni. A kár 1230 firta lett hivatalosan becsülve. Rosta István elaggott, beteg nyomorék, volt kötelesnek mindene elégett. — Még az nap reggel Eisenstädter Zsigmond ur, helybeli sőtömester 3 firtot adott a szerencsétlen családnak; ugyanecek a városházán is 3 firt. segélyben részesült. A tűz keletkezésének oka ismeretlen; állítólag szándékos gyújtogatás folytán keletkezett.

Gyújtogató. Gánik János turescsei lakosnak a rátkai hegyen adóhátralék fejében összes bortelmelése október hó 30-án a felső szemenei körjegyző által lefoglaltatván, nevezet kijelenté, hogy először a rátkai bíró házat fogja felgyújtani, azután pedig az egész községet. Ugyanaz nap este 1,7 órakor Bagladi Péter rátkai bíró háza mellett levő szalmakazal kigyulladt. A tüzet Bagladi János nevű 18 éves fiú vette észre és látta Gánik Jánost a kazaltól Felső Szemenye felé futni. Utközben találkozott vele Tólas Miklósné rátkai lakós is, ki őt szintén felismerte. Hogy a gyújtás folytán nagyobb szerencsétlenség nem történt, csakis Horváth Imre rátkai kaszuárnak köszönhető, aki a cselődséggel azonnal megjelent a tüzvésznel és saját élete veszélyeztetésével a szalmakazalt kétféle vágatta és a tüzet eloltatta. Ugyanaz nap este 9 óra körül Gánik János Sinkovits Ferenc rátkai lakós pajtájánál kísérletet meggyújtást, de észrevétegetett és futással menekült. Gánik János a rendőrök által elfogatván, beismerete, hogy a rátkai bíró szalmáját ő gyújtotta fel, de a gyújtási kísérletet tagadta. Az elfogott gyújtogatót a letenei kir. jársbírósnak átszolgáltatták.

Felölös szerkesztő s kiadó-tulajdonos:
UDVARDY IGNÁC.

Hirdetések.

4950 sz. k. ü. 1883.

Árlejtési hirdetmény.

A zalaegerszegi központi fogházhoz 1884. évben szükségelendő mintegy 200—250 kilogr. petroleum, ugyanannyi repce olaj és mintegy 250—300 kgr. mosó szappan; továbbá mintegy 80 mm. ágyba való zsúpp-szalma szállítása

f. 1883. évi november 12-én d. e. 10 órakor a kir. ügyészség hivatalos helyiségeiben, nyilvános árlejtés útján ki fog adatni.

Mire vállalkozni szándékozik azzal hivatnak meg, hogy a feltételek nevezett hivatalnál naponkint megtekinthetők, s hogy úgy a netáni írásbeli zárt ajánlatokhoz az ágysszámlára nézve 20 firt, a többire nézve 40 firt óvadékképpen melléklendő, valamint a szóbeli árlejtés megkezdése előtt ugyan oly összeg letendő.

Zala-Egerszegen 1883. október 19-én.

Remete Sándor

110. 3—3. kir. alügyész.

Elért gyógyhatások.

melyek a csudával határosak, melyeket a Hoff János-féle maláta gyógytápláló-präparatumok eredményeztek, amit egész Európában 400 nyilvános gyógyintézetnél több hivatalosan bizonyított.

Legkínosabb kelék, legveszedelmesebb tüdő- és gyomorhajok megletek gyógyítva az első Hoff János-féle maláta-gyógytápszerék által. (A meggyógyultak saját szavai.)

Hoff Jánosnak

a valódi maláta gyógytápláló-präparatumok egyedül feltalálójának és készítőjének, a legtöbb európai határnak udvari szállítójának, cs. és kir. tanácsosnak, a koronás arany érdemkereszt tulajdosának, a porosz és német rendek lovagjának és Hoff János-féle maláta-präparatumok egyedüli gyártójának. Bécsben, Gyári helyiség: Grabenhof, Bräunerstrasse 2 sz. Iroda és gyári raktárhelyiség: Graben, Bräunerstrasse, 8 sz.

Legjobb nyilvános gyógytudósítás és köszönetnyilvánítás.

Tekintetes uram! Aprilis óta igen nagy mérvű torok-gégekatarusban szenvedtem, minden, az orvosok által ajánlott szerek eredményelkülek voltak. Oly rekedt voltam, hogy egy szót sem tudtam hangosan beszélni, erős köhögési rohanásban szenvedtem, semmi étvágyam sem volt, nem tudtam aludni, folyton soványodtam és erőim fogytak; végre egy helybeli laphan figyelmessé lettem az ön gyógyeredményére (torok-gégekatarus; habár nem vagyok barátja a laphan való hirdetéseknek, végre mégis elhatároztam magamat és rendelést tettem önök itteni raktárában maláta kivonat-egészség söréből és maláta cukorkáiból és kinyilvánítottam, hogy Isten segítségével és az ön kitünő gyógyhatásu zere által most jelentékenyen jobban érzem magamat. Sokkal jobban érzem magamat, észrevehetőleg erősbödöm, kitünő étvágyam van, nyugodtan alszom és dolgaimat ép oly rendszeren vezethetem, mint az előtt. A mindenható Isten áldja meg tekintetes urat és sokáig éltesse a szenvedő emberiség javára. Még egyszer kifejezem legfőbb köszönetemet az ön kitünő hatású gyógypräparatumaiért. Kerem, sziveskedjék számomra küldeni ismét 58 palackkal maláta gyógyegészségű söréből, 5 doboz maláta-cukrot, 10 kilo gyógyhatású csokoládét, 5 palack koncentrált maláta kivonatot.

Kitünő tisztelettel lekötelezettje

Pozsony, 1882. december 2-án **Kerner Antonia** kapitány leánya.

Katona-kórházak főorvosainak hivatalos gyógyjelentése.

Cs. és kir. 28 számú Helyőrségi kórház Agramban. Hoff János maláta-kivonatú egészség-söre és maláta egészségi csokoládéja kitünő hatásúnak nyilvánult labbadózó betegeknek, továbbá katarus, nehéz légzési bajban szenvedőknek legkitünőbb erősítő és gyógyító szer. **Dr. Kaiser** törzs és kórházi orvos. **Dr. Ischitz** főorvos.

A valódi Hoff János-féle maláta-kivonatú egészségi sör ára: 13 palack 6 firt 66 kr., 28 palack 12 firt 68 kr., 58 palack 25 firt 48 kr. 13 palacktól főtelle házhoz ingyen szállítatik. Bécsből szállítva: 13 palack 7 firt 26 kr., 28 palack 14 firt 60 kr., 58 palack 29 firt 10 kr., negyed kilo maláta csokoládé I. 2 firt 40 kr., II. 1 firt 60 kr., III. 1 firt. Nagyobb megrendelésnél árleengedés. Maláta-cukor I doboz 60 kr. (fél és negyed doboz is kapható), 2 firt aron alul nem küldetik. Az első, valódi hamisítatlan Hoff János-féle mell-maláta-cukor kék papírban van. Vételnél csak ilyen kell kérni.

Kapható: **Zala-Egerszegen** Hollósy József gyógyszerüzében, valamint **Hubinsky Adolf** és **Weisz Jónás** unokaöccsese kereskedésben. 96. 12—9.

BARNUM KÜLÖNLEGESSÉGEI.

1-ső szám. **Newyorki szalonképek**, igen érdekesek és vonzó, különböző mintákban, visit és kabinet alakban, zárt borítékban 2 firt 10 kr. 5 drb 1 firt 50 kr.

2. szám. **Paris esudái**, újdonság férfiak és nők számára, egy doboz magában foglal 6 drbot 1 firt 40 kr., 12 drb 2 firt.

3. szám. **Hlato salycil, izadtság elleni talpak.** Ezen, salycil-savval és más illatos anyagokkal telített talpak, ha a eszímába betéteknek, az izadást azonnal magukba veszik. Előmozdítják a természetes kipárolgást, desinfectálólag hatnak, a kapeákat és lábakat teljesen szárazon tartják. Egy pár bármely nagyságban 62 kr.

Salycil fogpor, a szájból a kellemetlen szag eltávolítására, valamint a fogkő képződésének megakadályozására 48 kr. jótállás mellett.

4. sz. **Miragra tanár szakáll-növesztője.** Minden dícsérgetésnél többet mondanak a következő, saját kezűleg írt szavak:

„Egy feltűnést keltett ismerőseim között néhány hét alatt létrejött körszakállam, az ellet eg. edül az ön szakáll-növesztőjének köszönök.” Magdeburg, apr. 14. 1883. Birka Gyula. „Tömött szakállam, amely az ön szerének naponkinti használata folytán alig 23 nap alatt megnőtt, szépsége, finomsága felülmúlja minden ismerősömét. Nürnberg, Burgstein K.

Írásbeli jótállása teljes siker iránt, az alkatrészek közlése; palackonként 1 f. 50 kr. kettős p. 2 f. 50 kr.

5. sz. **Mors astramenti** Leonhardi tanártól, minden tintafoltot eltávolít a ruhából, valamint a papírról. Egy palack 62 kr. Ugyanaz zsírfoltok eltáv. 60 kr.

6. sz. **Eltávolítás.** Ezen ártalmatlan szer segélyvel nyom nélkül eltávolítható minden szőr a karkokról vagy az arcról. Egy doboz 1 firt 50 kr.

Egyedül és eredetiben kapható a főraktárban **II. Rix, Bécsben.**

95. 4—3

Cs. kir. szabadalmazott

egyetemes emésztő-por Dr. GÖLIS-től.

(1875-től fogva kereskedelmi cikk. — Bejegyzett cég.)

Eddig még utol nem éretett hatására nézve az emésztés- és vértisztítás terén, s a test táplálása és erősítésére nézve. Ezáltal naponkint kétszeri és sokáig folytatott használata mellett valódi gyógyszerre válik számos még makacs betegségekben is, mint p. o. emésztési gyengeség, mellégés, a gyomor-tuberculose, a belek petghüdsége, idegyengeség, mindennemű aranyeres bajok, görvélly, guga, sápadtság, sárgaság, valamennyi idült hörhaj, rák, időszakos főfájások, fégés és köves betegségek, túlnyalkásodás, stb. Ez az egyetlen és gyökeres szer a megrögzött közhány és mellhajban (tuberculose), Ascariasis, gyöggymódnál úgy ezelőtt, mint annak használata alatt, valamint utólagosan gyógyszerül is kitünő szolgálatot tesz. 68. 25—20.

Egy nagy doboz ára 1 firt 26 kr. — Egy kis doboz 80 kr.

Kapható: Z.-Egerszegen: **Hollósy József** gyógyszerésznél, valamint általában az osztrák-magyar monarchia legtöbb gyógyszerüzében és fűszerkereskedésben.

A hamisítástól megvédelemre figyelmeztetek mindenkit, hogy a valódi egyetemes emésztő-por dr. Gölis pecsétjével van elzárva, s minden doboz a védbélyeggel, s kívülről így címmel van elzárva: **K. k. concess. Univ. Speisen-Pulver des dr. Gölis Wien.**

Főszállítóhely: Bécsben, Stefansplatz 6. (Zweitthof).

Kitüntettetett Bécs, Triest 1882, Keckemét, Fehérvár, Wels.

Egger-féle díjjutalmazott különlegességek.

Az Egger-féle mellpasztilla, általánosan ismert és kitüntettet szer köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen elannyira, hogy számos bel- és külföldi szak-tudós e nemből a legjobbnak ismerté el. A 25 és 50 krajcáros eredeti dobozok Magyarország minden nagyobb gyógyszerüzében kaphatók.

Gyomorhaj ellen Egger-féle Sodapasztillák mindenféle gyomorhajok, emésztéshány, gyomorhív, beltunyaság, görvélly, halvány-ság, ismétlődő főfájás ellen. Ezen pasztillák, melyek egy ezen célra készült és szabadalmazott gépen készülnek, könnyen olvadnak, kellemes ízűek és elősegítik a könnyű lélekzést. — Egy eredeti doboz utatitással 30 kr.

Egger zuzmohnövény cukorkái (lichei s carragen) a legfinomabb anyagból készült, hatásuk nedvesítő köhögési csillapító szer. Igen kellemes gyümölcs-ízűek, különösen óják a lé zési szerveket a száradástól. Szónokok, bírók, színeszek, tanítók, különösen nindazok, kik hivatásuknál fogva sokat beszélnek, elre mindaszak ezen kitünő cukrokat használni. Jóságuk dacára könnyen beszerezhetők: egy doboz 15 kr.

Egger val. mandula formájú maláta bonbon Csomagolva, valódi amerikai hártya-papírzsakókból. Biztos óvszer köhögés, rekedtség és gége kiszáritás ellen. Igen tiszta maláta-kivonatokból és cukorból vannak készítve és nem képeznek semmiféle gyomorsavat. Egy eredeti zacskó 10 kr.

Ezen különlegességek eredeti áron kaphatók: **Zala-Egerszegen** Hollósy József; **Nagy-Kanisán** Belus József és **Práger Béla, Szombathelyen** Rudolf Alajos és **Simon Gyula** gyógyszerészeknél. — 30. *—23.